

עת"א 39592/04/23 - שי שמיר נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 39592-04-23 שמיר(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני כבוד השופט דרור ארד-אילון

עותרים

שי שמיר (אסיר)

נגד

משיבים

1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

2. מדינת ישראל

העותר בעצמו

מטעם המשיב עו"ד רותם כץ-עקיבא

פסק דין

1. עניינה של העתירה בטענה, שהעותר, הנושא בשני מאסרים נפרדים, "מצא כשל בחישוב ימי מאסרו/בניכוי קיצור שחרורו המנהלי עקב הגדרתו כאסיר אלמ"ב", בכך שהשחרור המנהלי חושב בהתאם לאסיר אלמ"ב, אף שמאסרו השני הממושך יותר, הוטל שלא בגין עבירת אלמ"ב.
- בדיון שהתקיים ביום 28.6.23 הוסיף, שבקביעת יתרת מאסרו לא נלקחה בחשבון הוראת סעיף 45 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, באשר לדרך נשיאת מאסרים נפרדים, וכן שב"טופס שהיית אסיר", שהופק ביום 21.3.23, נרשם שמועד תום ריצוי מאסרו הוא ביום 14.10.23, ומועד שחרורו המנהלי המלא הוא ביום 2.9.23.
2. המשיב טען, שלא נפלה כל שגגה בחישוב תקופת מאסרו של העותר, אשר אינו זכאי לשחרור מנהלי ומועד שחרורו המלא הוא ביום 14.10.23, ושלפי נתוניו מועד שחרורו המנהלי הוא 9.9.23.
3. נגד העותר התנהל תיק פלילי בגין עבירת איומים על בת זוגו לשעבר בבית משפט השלום בעכו (ת"פ (שלום עכו) 2666-07-18).
- ביום 26.11.21 נעצר העותר בחשד לעבירות רכוש (התפרצויות וניסיון שוד) ובהמשך נעצר עד ההליכים במשפטו (ת"פ (חיפה) 19603-12-21).
- ביום 4.7.22, נגזר דינו בתיק אלימות במשפחה ל-13 חודשי מאסר בפועל (ועונשים נלווים), והוא החל לשאת בעונשו ביום (ת"פ (שלום עכו) 2666-07-18). בעת גזר הדין הוא היה עצור בתיק הרכוש, ומיום גזר הדין נותר עצור בהיותו שפוט.
- ביום 31.1.23 נגזר דינו של העותר בתיק הרכוש ל-19 חודשי מאסר בפועל (ועונשים נלווים). בגזר הדין נקבע, שמעונשו ינוכו ימי המעצר עד למאסרו בתיק האלמ"ב, קרי מיום 26.11.21 עד 4.7.22, שהם 221 ימים (כולל יום ההתחלה ויום הסיום). כן הורה בית המשפט לנכות 100 ימים מסך הימים, שבהם היה העותר עצור בהיותו שפוט. כך, מלוא תקופת המאסר בתיק זה תסתיים ביום 14.10.23.
- בית המשפט לא כלל בגזר הדין הוראה בנוגע ליחס בין נשיאת עונש המאסר שהטיל לעונש המאסר, שהעותר היה במהלך נשיאתו (בתיק האלמ"ב).

דיון והכרעה

4. העותר טען, שבחישוב היחס בין שני המאסרים, המשיב לא פעל על פי הוראת סעיף 45 לחוק העונשין. זהו לשון הסעיף:

"45...

(ב) מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר.

עמוד 2

(ג) מי שנידון לשתי תקופות מאסר או יותר שאחת מהן חופפת בחלקה את האחרת, אין עליו, לאחר שנשא תקופת המאסר האחת, אלא שארית תקופת המאסר האחרת שאינה חופפת.

5. כאמור, בגזר הדין בעבירת הרכוש לא נכללה הוראה בעניין נשיאת המאסרים בזה אחר זה, וחלה הוראת סעיף 45(ב) לחוק העונשין, והמשיב לא חלק על כך, ואף הציג את חישוב תקופת המאסר, ואלה עיקריו:

א. בתיק האלמ"ב נגזרו על העותר 13 חודשים מיום 4.7.22. ביום 31.1.23 (בעת שהוטל עליו עונש של 19 חודשים בניכוי 321 ימים בתיק עבירות הרכוש), הוא השלים תקופת מאסר בת 211 ימים מעונשו בתיק האלמ"ב, ונותרו לו עוד כ-6 חודשים לסימו.

ב. לפי הוראת סעיף 45(ב) לחוק העונשין, ביום 31.1.23 החל העותר לשאת בעונש המאסר בתיק הרכוש בחופף לעונש המאסר בתיק האלמ"ב. ביום 3.8.23, כשיסיים לשאת בעונש שנגזר אליו בתיק האלמ"ב, תוותר לו רק יתרת המאסר בתיק הרכוש, שמועד סיומה ביום 14.10.23.

עולה, שבכל הקשור לקביעת תקופת המאסר הכוללת, לא נפל כל פגם.

6. עוד טען העותר באשר לדרך קביעת מועד שחרורו המנהלי.

הסדר השחרור המנהלי קבוע בסימן ט'1 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 (להלן: "הפקודה"). סעיף 68ג(א) בסימן זה קובע כהוראת שעה הסדר שחרור מנהלי "מורחב" (תיקון 57 תשפ"ב-2021) ((הקו התחתי כאן ובהמשך הוסף):

"עלתה תפוסת האסירים על תקן הכליאה, יורה הנציב שישוחררו טרם זמנם האסירים שיתרת המאסר שלהם ביום מתן ההוראה (בסימן זה - היום הקובע) אינה עולה על יתרת המאסר המרבית הקבועה בטור ב' בחלק א' לתוספת הראשונה לקבוצת האסירים שעומה נמנים אותם אסירים לפי טור א' בחלק האמור, ולעניין אסירים שניתנה לגביהם החלטה על שחרור על-תנאי ממאסר - שיתרת מאסרם ביום הקובע אינה עולה על יתרת המאסר המרבית הקבועה בטור ג' באותו חלק לקבוצת האסירים שעומה הם נמנים."

7. הביטוי 'יתרת מאסר' מוגדר בסעיף 68א' לפקודה:

"תקופת המאסר שנותרה לאסיר לשאת עד לשחרורו בתום תקופת מאסרו המלאה או עד למועד שנקבע לשחרורו המוקדם לפי החלטה על שחרור על-תנאי ממאסר או לפי כל דין, והכל לפי התקופה הקצרה מביניהן;"

עמדת המשיב, שהעותר לא חלק עליה, היא, ש'יתרת המאסר' מחושבת מיום כניסתו של העותר למשמורת (קרי, ממעצרו ביום 26.11.21) ועד ליום שחרורו המלא ביום 14.10.23, כך שכלל תקופת המאסר היא בת שנה, עשרה חודשים ועשרים ימים (שהם 20 חודשים ועשרים ימים).

8. בסעיפים 68ג' (ג) ו-(ד) לפקודה, נקבע הסדר המצמצם (ולמעשה מחריג מההסדר המרחיב) את השחרור המנהלי למי שהורשע בעבירות שונות, ובהן עבירות אלמ"ב, וזה לשונו:

"ג. על אף האמור בסעיף קטן (א), יתרת המאסר המרבית לעניין אותו סעיף קטן, לגבי אסיר שמתקיים לגביו תנאי

מהתנאים כמפורט להלן, תהיה יתרת המאסר הקבועה בטור ב' בחלק ג' לתוספת הראשונה לקבוצת האסירים שעימה נמנה אותו אסיר לפי טור א' בחלק האמור, ולענין אסיר כאמור שניתנה לגביו החלטה על שחרור על-תנאי ממאסר - יתרת המאסר המרבית הקבועה בטור ג' באותו חלק לקבוצת האסירים שעימה הוא נמנה:

...

(3) הוא הורשע בעבירות כמפורט בפרט 1 או 2 לתוספת לחוק שחרור על-תנאי ממאסר.

...

פרט 1 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001, מתייחס ל"עבירות אלימות שביצע האסיר כלפי בן משפחתו, לרבות כליאת שווא של בן משפחתו או עבירה אחרת שפגעה בחירותו או בשלוות חייו של בן משפחתו, ולרבות עבירות של התעללות, הזנחה או נטישה של בן משפחתו". אין חולק, שהעותר הורשע בעבירת אימים על בת זוגו, הנכללת בפרט 1 כאמור, ועל כן, על פי הוראת סעיף 68ג(3) לפקודה, מחריגה את העותר מהוראות הטבלה המפורטת בחלק א' של התוספת הראשונה לפקודת בתי הסוהר, והשחרור המנהלי שלו מתברר לפי הוראות הטבלה המפורטת בחלק ג' לתוספת (להלן: "הטבלה").

9. כאמור, יתרת המאסר של העותר לענין שחרור על תנאי היא בת 20 חודשי מאסר ו-20 ימים, והיא נכללת בשורה מס' 4 בטבלה, ולפיה מי שיתרת מאסרו היא בין 18 ל-24 חודשי מאסר, ולא אושר לו שחרור מוקדם, אזי ע"פ המופיע בטור ב' בטבלה יוכל לזכות בשחרור מנהלי בן 5 שבועות. כך, המועד לשחרורו המנהלי המלא של העותר הוא 5 שבועות (35 ימים) לפני מועד שחרורו המלא, קרי 9.9.23.

עולה, שאף בקביעת תקופת הקיצור בגין שחרור מנהלי לא נפל פגם.

10. העותר טוען, שמהסתתימה תקופת המאסר בגין תיק האלמ"ב, אזי בהמשך מאסרו (בגין עבירת הרכוש) אין לראותו עוד כאסיר אלמ"ב, ויש לבחון את שחרור המנהלי על פי ההסדר המורחב בחלק א' לתוספת.

בענין זה סעיף 68ג(ד)(2) לפקודה קובע בלשון מפורשת:

"(2) הורשע אסיר בעבירה המנויה בסעיף קטן (ג) ובעבירה נוספת, למעט עבירה כאמור בסעיף קטן (ב) - יחולו הוראות סעיף קטן (ג) לגבי כל תקופת מאסרו."

כאמור, עבירת אלמ"ב היא עבירה המפורטת בסעיף (ג)(3), ועל כן הוראת סעיף (ג), חלה "לגבי כל תקופת מאסרו", כפי שפעל המשיב.

ראו: עת"א (חיפה) 58137-05-23 פלוני נ' שב"ס (19.6.23); עת"א (נצרת) 16265-06-19 זוהר נ' שב"ס (2019), שאושר ללא נימוקים ברע"ב 6050/19 זוהר נ' שב"ס (2020).

11. טענתו האחרונה של העותר היא, שיש לשחררו לפי המועד הנקוב בטופס השהיה כ"תאריך שחרור מנהלי", 2.9.23.

כאמור, מועד קיצור המאסר בגין שחרור מנהלי הקבוע בחוק לתקופת המאסר של העותר כאסיר אלמ"ב היא 5

עמוד 4

שבועות, ועל כן על פי חוק מועד שחרור המנהלי הוא 9.9.23. משזו הוראת החוק, רישום שונה בטופס שהייה אינו מקנה ואינו יכול להקנות זכות. כפי שנפסק אך לאחרונה בעת"א (חיפה) 58137-05-23 ציון נ' שב"ס (10.7.23):

"לאסיר אין זכות קנויה לשחרור מנהלי ולכן העותר מלכתחילה לא יכול היה להסתמך על כך שיזכה לשחרור מנהלי. מטרת הסעיפים הנ"ל לפקודה הינה להקל על המשיב בכל הנוגע לתפוסת האסירים בבתי הסוהר תוך ביצוע מאזן בין תפוסת האסירים בבתי הסוהר ובין האינטרס הציבורי בשחרור מי שחומרת מעשיו אינה מונעת את שחרורו המנהלי (רע"ב 1049/15 [ניסים ניזרי נ' שירות בתי הסוהר (2015)]".

12. סוף דבר, לא נפל פגם בקביעת מועד השחרור המנהלי של העותר, והעתירה נדחית.

ניתן היום, ה' אב תשפ"ג, 23 יולי 2023, בהעדר הצדדים.